

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
	ในระดับจังหวัด ท้องถิ่น และชุมชน				ดำเนินงานจาก กองทุนสิ่งแวดล้อม โลก (Global Environment Facility: GEF) จำนวน ๖๑.๒๕ ล้านบาท
๑.๒.๓ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคส่วนต่างๆ ในการอนุรักษ์ ป่าไม้ และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน	๑.๒.๓.๑ จัดตั้งและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน อนุรักษ์ ป่าไม้ และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน	<ul style="list-style-type: none"> เสริมสร้างเครือข่ายการดำเนินงานอนุรักษ์ ป่าไม้ และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามและชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่น 	ทส. (สผ. สส. อส. ปม. ทช. ทสจ.) มท. (อปท.) เครือข่ายภาคประชาชน	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๕.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> จัดตั้งและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายคุ้มครอง เฝ้าระวังชนิดพันธุ์พืชหายาก พืชที่ถูกคุกคาม โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนควบคู่กับการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ 	ทส. (อส. ปม. อสพ. ทช. สส. สผ.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมประมง) มท. (สถ.) สถาบันการศึกษา	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๗.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> สร้างเครือข่ายการอนุรักษ์พืชรวมถึงเพิ่มสมรรถนะ และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้เครือข่าย 	ทส. (อส. ปม. อสพ. ทช. สส. สผ.) วท. (อพวช.) สถาบันการศึกษา	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๓.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> จัดตั้งและสร้างสมรรถนะเครือข่ายความร่วมมือการดำเนินงานด้านพื้นที่ชุ่มน้ำในทุกระดับ 	ทส. (สผ. ทสจ.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๒.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> สร้างเครือข่ายความร่วมมือการแลกเปลี่ยนความรู้สู่สากล 	ทส. (อส. ปม. อสพ. สส. สผ.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๕.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
			วท. (อพวช.) สถาบันการศึกษา		
		● สนับสนุนการจัดตั้งองค์กรเครือข่ายการบริหารจัดการพื้นที่อนุรักษ์และถิ่นที่อยู่อาศัยในระดับท้องถิ่น	ทส. (อส. ทช. ทสจ.) มท. (จังหวัด อปท.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	-
		● สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการควบคุมไฟป่า	ทส. (ปม.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๕.๐๐
		● เสริมสร้างสมรรถนะและสร้างเครือข่ายความร่วมมือร่วมกับชุมชนท้องถิ่นหน่วยงาน สถาบันการศึกษา และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และทรัพยากรชีวภาพ	สถาบันการศึกษา (มวล. มรภ.ลป.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๒.๔๕
		● โครงการชุมชนเข้มแข็ง ป่าชายเลนยั่งยืน	ทส. (อส. ปม. ทช. สส.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๕.๐๐
		● สร้างเครือข่ายอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ ค้างบางกระเจ้า	ทส. (สพภ.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๖.๐๐
		● สร้างเครือข่ายอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ (ป่าครอบครัว)	ทส. (สพภ.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๑๒.๐๐
		● สร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันการตัดไม้ทำลายป่า ส่งเสริมการปลูกป่า ปั้นฟูป่าเสื่อมโทรม รวมถึงส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และเส้นทางอนุรักษ์ธรรมชาติ	ทส. (อส. ปม. ทช. ทสจ.) มท. (อปท.) เครือข่ายภาคประชาชน	๒๕๖๐-๒๕๖๔	-
		● สร้างความเข้มแข็งและองค์ความรู้ในการจัดการป่าชุมชนให้แก่ท้องถิ่น	ทส. (ปม.) มท. (อปท.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	-

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
	๑.๒.๓.๒ เสริมสร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจและประชาสังคมในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน	<ul style="list-style-type: none"> • ทารือร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคธุรกิจ และประชาสังคม ในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ผลสัมฤทธิ์และอุปสรรคของการดำเนินงานอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน เพื่อกำหนดแนวทางความร่วมมือการดำเนินงานในอนาคต 	ทส. (สผ. อส. ปม. ทช. อสพ. อสส. สพภ.)	๒๕๖๑-๒๕๖๓	๑.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> • อนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างมีส่วนร่วมระหว่างประเทศ/อนุรักษ์ ฟื้นฟู และป้องกัน ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างมีส่วนร่วม 	ทส. (ทช.)	๒๕๖๐-๒๕๖๓	๓๐๖.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> • เสริมสร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของประชาสังคมในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน 	สถาบันการศึกษา	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๒.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> • โครงการส่งเสริมการสร้างฝืนป่าด้วยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ 	สถาบันการศึกษา (มก.)	๒๕๖๑	๐.๕๐
	๑.๒.๓.๓ สนับสนุนให้ภาคธุรกิจจัดทำแผนธุรกิจและกองทุนที่สนับสนุนการดำเนินงานเพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ โดยเฉพาะกิจกรรมที่สนับสนุนองค์กรชุมชนหรือท้องถิ่นหรือเครือข่ายภาคประชาชน	<ul style="list-style-type: none"> • จัดทำคู่มือ/แนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมสำหรับดำเนินกิจกรรมของทุกภาคธุรกิจในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน รวมถึงอบรมการดำเนินงานและใช้คู่มือ 	ทส. (อส.) ภาคธุรกิจ	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๒.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> • จัดตั้งกองทุนสนับสนุนองค์กรเอกชน/ชุมชนท้องถิ่นในการดำเนินการดำรงรักษาพื้นที่ธรรมชาติ 	ทส. (อส.) ภาคธุรกิจ	๒๕๖๐-๒๕๖๔	-

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ อนุรักษ์ และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพ

๒.๑ แผนปฏิบัติการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และปกป้องคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพ

เป้าหมาย

๑. ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ อัตราการสูญเสียแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ รวมทั้ง พื้นที่ป่าไม้ และระบบนิเวศชายฝั่ง ลดลงร้อยละ ๕๐
๒. ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามและชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่นมีสถานภาพการอนุรักษ์และการจัดการที่ดีขึ้น และมีมาตรการในการอนุรักษ์และคุ้มครองถิ่นที่อยู่อาศัยของชนิดพันธุ์ดังกล่าว
๓. ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ มีการเชื่อมโยงเครือข่ายพื้นที่คุ้มครอง และตัวแทนทางนิเวศ และมีมาตรการการจัดการในพื้นที่วิกฤติและพื้นที่ที่มีความสำคัญทางความหลากหลายทางชีวภาพและบริการจากระบบนิเวศ
๔. ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ มีกลไกและมาตรการด้านการบริหารจัดการ นโยบาย หรือกฎหมายในการอนุรักษ์และปกป้องคุ้มครองความหลากหลายทางพันธุกรรมของประเทศ

ตัวชี้วัด

๑. อัตราการสูญเสียแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ รวมทั้งพื้นที่ป่าไม้และระบบนิเวศชายฝั่งลดลงร้อยละ ๕๐ จากปีฐาน ๒๕๕๗
๒. ชนิดพันธุ์ที่ใกล้สูญพันธุ์ และชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่น อย่างน้อย ๕ ชนิด มีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้น และมีมาตรการในการอนุรักษ์และคุ้มครองถิ่นที่อยู่อาศัยของชนิดพันธุ์ดังกล่าว
๓. จำนวนเครือข่ายพื้นที่คุ้มครองและตัวแทนทางนิเวศที่ได้รับการเชื่อมโยงเพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น อย่างน้อย ๕ แห่ง
๔. มีการกำหนดมาตรการการจัดการในพื้นที่วิกฤติและพื้นที่ที่มีความสำคัญทางความหลากหลายทางชีวภาพ อย่างน้อย ๒ แห่ง
๕. มีเครื่องมือ กลไก หรือ กฎระเบียบในการบริหารจัดการอนุรักษ์และปกป้องคุ้มครองความหลากหลายทางพันธุกรรมของประเทศ

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
๒.๑.๑ เพิ่มประสิทธิภาพและความเข้มแข็งในการบริหารจัดการพื้นที่คุ้มครองและพื้นที่อนุรักษ์ตามกฎหมาย	๒.๑.๑.๑ พัฒนาระบบ กำหนดมาตรการและจัดตั้งพื้นที่คุ้มครองและพื้นที่อนุรักษ์เพื่อคุ้มครองพื้นที่ที่มีระบบนิเวศพิเศษ เฉพาะรวมถึงชนิดพันธุ์ที่หายากโดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและ	<ul style="list-style-type: none"> ● กำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ที่มีความสำคัญทางความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศ 	ทส. (สผ.)	๒๕๖๐-๒๕๖๓	๑.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> ● จัดทำมาตรการที่เหมาะสมเพื่อประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง 	ทส. (ทช.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๑๐.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
	ชุมชนในพื้นที่	<ul style="list-style-type: none"> การติดตามการดำเนินงานเพื่อจัดตั้งพื้นที่สำคัญเพื่อการอนุรักษ์พืช 	ทส. (อส. ทช.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๗.๐๐
	๒.๑.๑.๒ เพิ่มประสิทธิภาพและความเข้มแข็งในการจัดการพื้นที่คุ้มครองพื้นที่อนุรักษ์ พื้นที่วิกฤต และพื้นที่ที่มีความสำคัญทางความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศ	<ul style="list-style-type: none"> จัดหาและเพิ่มขีดความสามารถเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสำรวจประเมินสถานภาพ ตรวจสอบติดตามการเปลี่ยนแปลงสภาพป่า 	ทส. (ปม. ทช.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๒๐.๐๐
<ul style="list-style-type: none"> สร้างเครือข่ายความร่วมมือ ตรวจสอบสิทธิครอบครองในพื้นที่ป่าไม้ ป่าชายเลน และจัดทำระบบฐานข้อมูล 		ทส. (ปม. ทช.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๕.๐๐	
<ul style="list-style-type: none"> ประเมินประสิทธิภาพการจัดการพื้นที่คุ้มครองและพื้นที่อนุรักษ์ตามกฎหมาย 		ทส. (อส. ทช.) กษ. (กรมประมง) สธ. (กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยฯ)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๑๐.๐๐	
	๒.๑.๑.๓ เชื่อมโยงเครือข่ายพื้นที่คุ้มครองเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการในระดับพื้นที่ คงความสมบูรณ์ของแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติและระบบนิเวศ	<ul style="list-style-type: none"> วางกรอบแนวทางและดำเนินงานเพื่อเชื่อมต่อระบบนิเวศ (corridor) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการพื้นที่คุ้มครองและระบบนิเวศ 	ทส. (อส. ทช.) มท. (อปท.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๙.๐๐
	๒.๑.๑.๔ พัฒนาสมรรถนะของบุคลากรเครือข่ายภาคประชาสังคมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และคุ้มครองระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ	<ul style="list-style-type: none"> อบรมเจ้าหน้าที่และชุมชนในพื้นที่ให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถใช้กฎหมายระเบียบปฏิบัติ หลักการทางรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ในกระบวนการป้องกันและปราบปรามการฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ 	ทส. (ปม. ทช. อส.) ชุมชนท้องถิ่น	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๖.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
๒.๑.๒ ลดอัตราการสูญเสียแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ และดำเนินการฟื้นฟูระบบนิเวศเสื่อมโทรมให้สามารถดำรงไว้ซึ่งความสามารถในการให้บริการทางนิเวศ เพื่อรองรับการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย	๒.๑.๒.๑ ศึกษา สำรวจ ประเมิน สถานภาพ/ศักยภาพของระบบนิเวศ และแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ และองค์ประกอบของความหลากหลายทางชีวภาพในระบบนิเวศต่างๆ เพื่อวางแผนและมาตรการการจัดการชนิดพันธุ์ และถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ	<ul style="list-style-type: none"> ศึกษาสำรวจประเมินสถานภาพความหลากหลายทางชีวภาพในระบบนิเวศ และพื้นที่อนุรักษ์ 	ทส. (ทช. อส. ปม.) กษ. (กรมประมง) มท. (อปท.) สถาบันการศึกษา องค์กรพัฒนาเอกชน	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๑๐๐.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> ศึกษา สำรวจ และติดตามสถานภาพขององค์ประกอบความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศ ในพื้นที่ตัวแทนของระบบนิเวศ และพื้นที่วิกฤต (hotspot) ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ 	ทส. (สผ.)	๒๕๖๑-๒๕๖๔	๑๒.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> ศึกษาศักยภาพของพื้นที่เพื่อเตรียมประกาศเขตพื้นที่คุ้มครอง/พื้นที่อนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง 	ทส. (ทช.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๑๕.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> ศึกษาและกำหนดมาตรการการจัดการในพื้นที่ตัวแทนของระบบนิเวศและพื้นที่วิกฤต 	ทส. (สผ. ทช. อส.) สธ. (กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยฯ)	๒๕๖๑-๒๕๖๔	๕.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> ศึกษาระบบนิเวศป่าชายเลนที่มีสภาพเสื่อมโทรมและถูกรบกวนจากชุมชนเพื่อหามาตรการป้องกันแนวทางปฏิบัติและการอนุรักษ์พื้นที่ 	สถาบันการศึกษา (มก.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๐.๕๐
		<ul style="list-style-type: none"> โครงการอนุรักษ์เพื่อสนองพระราชดำริ: การศึกษาชีววิทยา นิเวศวิทยา และอนุกรมวิธานของหิ่งห้อยเพื่อการอนุรักษ์และประยุกต์ใช้ ปังซีคุณภาพสิ่งแวดล้อมโดยการมีส่วนร่วมของเยาวชน 	ทส. (อสพ.)	๒๕๖๐	๐.๒๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		<ul style="list-style-type: none"> อนุรักษ์พันธุ์ไม้ป่าชายเลนแบบมีส่วนร่วม 	ทส. (ทช.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	-
		<ul style="list-style-type: none"> ควบคุมป้องกันทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และระบบนิเวศ 	ทส. (ทช.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๑๕๐.๐๐
	๒.๑.๒.๒ เตรียมความพร้อมเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ	<ul style="list-style-type: none"> บริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ 	ทส. (ทช.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๙๑.๘๑
		<ul style="list-style-type: none"> ศึกษาและจำแนกพื้นที่อ่อนไหวและระบบนิเวศสำคัญที่มีแนวโน้มได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และกำหนดแผนปฏิบัติการคุ้มครองและฟื้นฟู 	ทส. (สผ.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๕.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> ศึกษาผลกระทบต่อระบบนิเวศป่าไม้และสัตว์ป่าจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และเตรียมมาตรการในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและการจัดการระบบนิเวศและสัตว์ป่าในอนาคต 	ทส. (อส.)	๒๕๖๒-๒๕๖๔	-
		<ul style="list-style-type: none"> โครงการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศภาคปศุสัตว์ 	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๕.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> โครงการเพิ่มศักยภาพในการกักเก็บคาร์บอนและการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพโดยการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและจัดการระบบนิเวศพรุอย่างยั่งยืน (Maximizing carbon sink capacity and conserving biodiversity through sustainable conservation, restoration and management of peat-swamp ecosystem) 	ทส. (สผ.)	๒๕๖๐-๒๕๖๒	ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานจากกองทุนสิ่งแวดล้อมโลก (Global Environment

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
					Facility: GEF จำนวน ๑๑๒.๘๕๕ ล้านบาท)
	๒.๑.๒.๓ พื้นฟูระบบนิเวศโดยเฉพาะระบบนิเวศที่เสื่อมโทรมทั่วประเทศ	● การทดลองฟื้นฟูป่าชายเลนในพื้นที่วิกฤต	ทส. (ทช.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๒.๖๑
		● การฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งทะเลโดยการจัดสร้างปะการังเทียมแบบบูรณาการ	ทส. (ทช.) กษ. (กรมประมง)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๙๘๐.๐๐
		● พื้นฟูทรัพยากรปะการัง/ อนุรักษ์ พื้นฟู และป้องกันทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างมีส่วนร่วม	ทส. (ทช.)	๒๕๖๐-๒๕๖๓	๔๗๐.๐๐
		● การฟื้นฟูป่าเพื่อเพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ป่าอนุรักษ์และป่าสงวน	ทส. (อส. ปม.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๑,๑๐๕.๐๐
		● โครงการพัฒนาตามแผนแม่บทการจัดการประมงทะเลไทย	กษ. (กรมประมง)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๓๖๖.๐๐
		● ปลุกป่าต้นน้ำ ป่าชายเลน และป่าชุมชน	กฟผ.	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๕๐๐.๐๐
		● พื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำด้วยปะการังเทียมจากลูกถ้วยฉนวนไฟฟ้า	กฟผ.	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๑.๒๕
		● ตามรอยพ่ออนุรักษ์พิทักษ์ผืนป่า	สถาบันการศึกษา (มก.)	๒๕๖๑	๐.๒๕
		● จัดลำดับความสำคัญและวางมาตรการในการฟื้นฟูระบบนิเวศที่สำคัญ	ทส. (สผ. ทช. อส. ปม.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	-

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		<ul style="list-style-type: none"> โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูประชากรในระบบนิเวศของพรรณไม้ที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ 	ทส. (อสพ.)	๒๕๖๐-๒๕๖๓	๑.๔๐
		<ul style="list-style-type: none"> ติดตาม ประเมินผลการจัดการฟื้นฟูสังคมพืชในแต่ละภูมิภาคในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ 	ทส. (ปม.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๕.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา 	กษ. (กรมประมง)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๑๐๐.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> อนุรักษ์ ฟื้นฟูแหล่งน้ำ ตามแนวทางเชิงนิเวศ 	ทส. (ทน.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๕๐.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> อนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อมเชิงนิเวศในเขตปฏิรูปที่ดินโดยให้เกษตรกรมีส่วนร่วม ด้วยการสนับสนุนการปลูกป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง 	กษ. (ส.ป.ก.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๑๖๐.๕๐
		<ul style="list-style-type: none"> ฟื้นฟูระบบนิเวศโดยการริเริ่มจากท้องถิ่น ภาคประชาชน และภาคเอกชน 	อปท. เครือข่ายภาคประชาชน ภาคเอกชน (บริษัท เจริญ โภคภัณฑ์ อาหาร จำกัด (มหาชน)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๗๙.๘๐
๒.๑.๓ จัดทำกลไกในการปกป้องคุ้มครอง และฟื้นฟูชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่นและชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามตาม	๒.๑.๓.๑ จัดทำมาตรการเชิงนโยบาย กฎหมายและการจัดการรวมถึงแผนการปกป้องคุ้มครอง และฟื้นฟูชนิดพันธุ์พื้นเมือง ตลอดจนแหล่งที่อยู่อาศัย โดยให้ลำดับความสำคัญกับชนิดพันธุ์ที่มี	<ul style="list-style-type: none"> จัดทำแนวทางและมาตรการอนุรักษ์ คุ้มครอง ฟื้นฟู ชนิดพันธุ์พืช สัตว์ในทะเลเบียนสถานภาพชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามและใกล้สูญพันธุ์ของประเทศไทย (Thailand red data) 	ทส. (สผ. อส. ปม. ทช. อสพ. อสส.) สถาบันการศึกษา สธ. (กรมพัฒนาการแพทย์ แผนไทยฯ)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๕.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
ทะเบียนชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามของประเทศไทย	แนวโน้มนิเวศพันธุ์พืชใกล้สูญพันธุ์ ใกล้สูญพันธุ์ และใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง		มท. (สถ.) กษ. (กรมประมง กรมวิชาการเกษตร)		
		● อนุรักษ์ชนิดพันธุ์พืชป่าเฉพาะถิ่นหายากและใกล้สูญพันธุ์	ทส. (ปม. อส.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๐.๒๕
		● จัดทำคู่มือ/ทะเบียนรายชื่อชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามสำหรับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการอนุรักษ์และฟื้นฟู	ทส. (สผ.)	๒๕๖๑-๒๕๖๒	๒.๐๐
	๒.๑.๓.๒ ส่งเสริมและสนับสนุนโดยการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ตลอดจนฝึกอบรมให้ความรู้แก่ชุมชนท้องถิ่นและผู้เกี่ยวข้อง และจัดตั้งเครือข่ายเพื่อดูแลคุ้มครองและฟื้นฟูชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่นชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคาม และชนิดพันธุ์พื้นเมือง	● จัดอบรมการคุ้มครองและฟื้นฟูชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่นและชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามแก่ชุมชนท้องถิ่น	ทส. (อส. ทช.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง) มท. (อปท.) สถาบันการศึกษา	๒๕๖๐-๒๕๖๔	-
		● จัดตั้งเครือข่ายคุ้มครองชนิดพันธุ์พื้นเมืองที่ถูกคุกคามโดยชุมชนมีส่วนร่วม ควบคู่กับการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ให้ความรู้	ทส. (อส. ทช.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง) มท. (อปท.) สถาบันการศึกษา	๒๕๖๐-๒๕๖๔	-
		● โครงการอนุรักษ์ในถิ่นที่อยู่อาศัย (in situ) สัตว์พื้นเมืองร่วมกับเกษตรกร	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๒.๕๐
		● โครงการเฉลิมพระเกียรติจากสัตว์พื้นเมืองประจำถิ่น	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๐.๕๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		<ul style="list-style-type: none"> โครงการเขตอนุรักษ์พันธุ์ปลา ประชามีสุข (อ่างเก็บน้ำเขื่อนอุบลรัตน์) 	กพผ.	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๘.๐๐
	๒.๑.๓.๓ ส่งเสริมบทบาทการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้านอนุรักษ์ พันธุ์ และปกป้องคุ้มครองชนิดพันธุ์พืชและสัตว์ ทั้งในถิ่นที่อยู่อาศัยและนอกถิ่นที่อยู่อาศัย	<ul style="list-style-type: none"> จัดทำแผนจัดการเพื่อคุ้มครองสมุนไพรมะเขือเทศอนุรักษ์ 	สธ. (กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยฯ) สถาบันการศึกษา ทส. (อส. ปม. ทช.)	๒๕๖๐-๒๕๖๓	๒.๐๐
<ul style="list-style-type: none"> อนุรักษ์ คุ้มครอง และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าอย่างยั่งยืน 		ทส. (อส. ปม. ทช.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๓.๐๐	
<ul style="list-style-type: none"> อนุรักษ์ วิจัย พันธุ์ สัตว์ป่าหายาก 		ทส. (อสส. อส.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๓๐.๐๐	
<ul style="list-style-type: none"> ศึกษาและดำเนินการเพื่อนำสัตว์ป่าคืนสู่ธรรมชาติ 		ทส. (อสส. อส.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๒.๕๐	
<ul style="list-style-type: none"> ศึกษาการขยายพันธุ์ไม้ป่าหายากใกล้สูญพันธุ์เพื่อการอนุรักษ์และนำคืนสู่ธรรมชาติ 		ทส. (อส. อสพ.) สถาบันการศึกษา	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๘.๐๐	
<ul style="list-style-type: none"> การอนุรักษ์กล้วยไม้แบบบูรณาการ 		ทส. (อสพ.)	๒๕๖๐-๒๕๖๑	๒.๕๐	
<ul style="list-style-type: none"> การอนุรักษ์พันธุ์กล้วยไม้ป่าและไม้ลานในถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ 		ทส. (อส. ปม. อสพ.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๘.๕๐	
<ul style="list-style-type: none"> เพาะและขยายพันธุ์เพื่อเพิ่มจำนวนพืชน้ำ (เช่น พลับพลึงธาร) ที่อยู่ในสถานภาพถูกคุกคามในธรรมชาติ 		กษ. (กรมประมง) มท. (อปท.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๓.๐๐	
<ul style="list-style-type: none"> เพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพรรณไม้น้ำชนิดหายากและถูกคุกคามในแหล่งธรรมชาติ 		กษ. (กรมประมง)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๒.๕๐	

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		<ul style="list-style-type: none"> โครงการศึกษาวิธีการอนุรักษ์นอกถิ่นที่อยู่อาศัย (ex situ conservation) และการขยายพันธุ์ของเฟิร์นถิ่นเดียวและเฟิร์นหายากของประเทศไทย 	สถาบันการศึกษา (มก.)	๒๕๖๐-๒๕๖๑	๑.๒๐
		<ul style="list-style-type: none"> โครงการศึกษาวิธีการอนุรักษ์นอกถิ่นที่อยู่อาศัย (ex situ conservation) และการขยายพันธุ์ของพืชไร่ในประเทศไทย 	สถาบันการศึกษา (มก.)	๒๕๖๐-๒๕๖๑	๑.๕๐
		<ul style="list-style-type: none"> อนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและสิ่งแวดล้อมในสวนสัตว์ภายในพื้นที่สวนสัตว์ของแต่ละสวนสัตว์ 	ทส. (อสส.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๒.๕๐
		<ul style="list-style-type: none"> โครงการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ 	สถาบันการศึกษา (มช.)	๒๕๖๐	๓.๗๐
		<ul style="list-style-type: none"> โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูประชากรในระบบนิเวศของพรรณไม้ที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ 	ทส. (อสพ.)	๒๕๖๐-๒๕๖๓	๐.๙๖
		<ul style="list-style-type: none"> สำรวจ ขยายพันธุ์ และสร้างสวนรวมพันธุ์ไม้ป่าชายเลนและชนิดพันธุ์หายากตาม IUCN Red List 	ทส. (ทช.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๑๑.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> การจัดทำสวนสมุนไพรในชุมชน 	ทส. (ปม. อสพ.) สธ. (กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยฯ) สถาบันการศึกษา	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๕.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> โครงการจัดสร้างสวนรวมพันธุ์ไม้ป่า 	ทส. (อส.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๕.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		<ul style="list-style-type: none"> การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ป่า <ul style="list-style-type: none"> - พื้นที่ป่า เขาน้ำซับ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา - พื้นที่ป่า อ.ปะคำ จ.บุรีรัมย์ 	สถาบันการศึกษา (มก. มรภ.บร. สจล.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	-
		<ul style="list-style-type: none"> โครงการต่อต้านการค้าสัตว์ป่าที่ผิดกฎหมาย (Combating Illegal Wildlife Trade, focusing on Ivory, Rhino Horns, and Pangolin in Thailand) 	ทส. (อส.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	(ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานจากกองทุนสิ่งแวดล้อมโลก (Global Environment Facility: GEF) จำนวน ๑๖๒.๐๘ ล้านบาท)
	๒.๑.๓.๔ สนับสนุนงานวิจัยและติดตามการเปลี่ยนแปลงชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามเพื่อการอนุรักษ์ชนิดพันธุ์	<ul style="list-style-type: none"> ศึกษาวิจัยชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามในแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ 	ทส. (อส. ทช.) วท. กษ. สธ. องค์กรพัฒนาเอกชน สถาบันการศึกษา	๒๕๖๐-๒๕๖๔	-
		<ul style="list-style-type: none"> การศึกษา สำรวจ และเผยแพร่ข้อมูลชนิดพันธุ์พืชที่ถูกคุกคามในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ 	ทส. (ปม.) สถาบันการศึกษา	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๒.๕๐
๒.๑.๔ อนุรักษ์และปกป้องคุ้มครองความหลากหลายทางพันธุกรรมของพืชเกษตร ปศุสัตว์ สัตว์น้ำ สัตว์เลี้ยง สาย	๒.๑.๔.๑ อนุรักษ์และปกป้องคุ้มครองความหลากหลายทางพันธุกรรมที่ใช้ในการผลิตอาหารและการเกษตร	<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาเทคโนโลยีการเก็บรักษาเชื้อพันธุกรรมที่ใช้ในการผลิตอาหารและการเกษตร 	กษ. (กรมวิชาการเกษตร) สถาบันการศึกษา องค์กรพัฒนาเอกชน	๒๕๖๐-๒๕๖๔	-

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
พันธุ์ป่าและพื้นเมือง จุลินทรีย์ รวมถึงชนิดพันธุ์อื่นที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และนิเวศวิทยา		● สำรวจ จัดจำแนก และประเมินสถานภาพการใช้ประโยชน์ของสายพันธุ์สัตว์	กษ. (กรมปศุสัตว์) สถาบันการศึกษา	๒๕๖๐-๒๕๖๔	-
		● โครงการปรับปรุงพันธุ์และอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพพืชอาหารสัตว์	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๔๗.๗๔
		● โครงการผลิตพันธุ์สัตว์น้ำ	กษ. (กรมประมง)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๑,๕๑๕.๗๖
		● โครงการอนุรักษ์และปกป้องคุ้มครองความหลากหลายทางพันธุกรรมสตรอว์เบอร์รี่	สถาบันการศึกษา (มก.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๒.๐๐
		● พัฒนาแหล่งอนุรักษ์พันธุกรรมไม้ผลเขตร้อนเพื่อความยั่งยืนขององค์ความรู้สู่การพัฒนางานด้านการเกษตร	สถาบันการศึกษา (มก.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๕.๐๐
		● การสำรวจ รวบรวมความหลากหลายทางชีวภาพของพืชพื้นเมือง พืชป่า ที่เป็นเครือญาติกับพืชปลูก	ทส. (อสพ.) สถาบันการศึกษา	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๕.๐๐
	๒.๑.๔.๒ อนุรักษ์และปกป้องคุ้มครองความหลากหลายทางพันธุกรรมของพืช สัตว์ จุลินทรีย์ รวมทั้ง พืชและสัตว์ป่า	● โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี	ทส. (อสส. ทช. อส. สพภ.) กษ. (ส.ป.ก.) สถาบันการศึกษา (มสด. มรภ. ลป.) กพผ.	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๑๗๐.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		● การสร้างแหล่งพันธุกรรมธรรมชาติของจระเข้สยาม (Siamese Crocodile; Crocodylussiamensis) ใน อุทยานแห่งชาติปางสีดาและอ่างเก็บน้ำห้วยโสมง	สถาบันการศึกษา (มม.)	๒๕๖๐-๒๕๖๑	๓.๐๐
		● พัฒนาสวนรวมพันธุ์ไม้ป่าชายเลน	ทส. (ทช.)	๒๕๖๐	๒.๐๐
		● การอนุรักษ์ข้าวป่าในสภาพธรรมชาติ	กษ. (กรมการข้าว)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๓.๐๐
		● อนุรักษ์พันธุกรรมไม้ป่าชายเลนและป่าชายฝั่ง	ทส. (ทช.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๘.๐๐
		● แผนงานวิจัยการอนุรักษ์ความหลากหลายของ ทรัพยากรพันธุกรรมพืช	กษ. (กรมวิชาการเกษตร)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	-
		● การรวบรวมและอนุรักษ์พันธุ์ (เก็บรักษาเชื้อพันธุ์ ในแหล่งเก็บ และตรวจสอบแหล่งเก็บเชื้อพันธุ์)	ทส. (สพภ.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๖๐.๐๐
	๒.๑.๔.๓ อนุรักษ์และปกป้องคุ้มครอง ความหลากหลายทางพันธุกรรมพืช และ สัตว์พื้นเมือง และชนิดพันธุ์อื่นที่มีคุณค่า ทางสังคมและวัฒนธรรม	● ศึกษาการเก็บรักษา oocyte /ตัวอ่อน/เนื้อเยื่อสัตว์ พื้นเมือง	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๓.๓๐
		● โครงการสร้างพระโคเพื่อใช้ในพระราชพิธีจรดพระ นังคัลแรกนาขวัญ	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๖.๒๕
		● โครงการขึ้นทะเบียนพันธุ์สัตว์พื้นเมืองประจำถิ่น	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๓๐.๐๐
		● โครงการพัฒนาสัตว์เลี้ยงไทย	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๕.๓๓
		● โครงการขึ้นทะเบียนพันธุ์พืชอาหารสัตว์พื้นเมืองหรือ พันธุ์ที่ได้รับการพัฒนา	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๑.๐๐
		● โครงการสำรวจและศึกษาวิจัยความหลากหลายทาง ชีวภาพพืชอาหารสัตว์พื้นเมือง	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๕.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		● โครงการศึกษาและสำรวจลักษณะพันธุกรรมสัตว์พื้นเมืองประจำถิ่น	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๖.๐๐
		● โครงการศึกษาลักษณะน้ำเชื้อสัตว์พื้นเมืองไทย	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๑๐.๐๐
		● โครงการสำรวจแหล่งประชากรกระบือพันธุ์ดีประจำถิ่น	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๒.๕๐
		● ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของเกษตรกรเพื่อใช้ประโยชน์จากพืชอาหารสัตว์พื้นเมือง	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๒.๕๐
		● อนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพทางด้านปศุสัตว์	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๖.๐๐
		● สำรวจเก็บรวบรวมตัวอย่างและพันธุกรรมพืชและสัตว์ทะเลร่วมกับ อบต. โรงเรียน ชุมชนท้องถิ่น เพื่อประเมินสถานภาพของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	ทส. (ทช.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๑.๐๐
		● โครงการศึกษาความหลากหลายทางพันธุกรรม และการจัดทำบัญชีข้อมูลของจุลินทรีย์ในกระเพาะรูเมนของสัตว์พื้นเมือง	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๖.๐๐
	๒.๑.๔.๔ ส่งเสริม การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการลดความเสี่ยงจากการสูญสลายของสายพันธุ์พืชและสัตว์พื้นเมือง	● โครงการเก็บรักษาเชื้อจุลินทรีย์ทางปศุสัตว์	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๓๒.๕๐
		● โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมสัตว์พื้นเมืองไทยด้วยเทคโนโลยีชีวภาพ	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๓๕.๐๐
		● โครงการเก็บรักษาน้ำเชื้อปศุสัตว์ที่ได้รับการปรับปรุงพันธุ์ (Semen Bank)	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๑.๕๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		<ul style="list-style-type: none"> ● ศึกษาการผลิตโคพื้นเมืองด้วยเทคโนโลยีชีวภาพ (Advance Assistant Reproductive Molecular Biotechnology) 	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๗.๕๐
		<ul style="list-style-type: none"> ● โครงการจำแนกสายพันธุ์สัตว์พื้นเมืองประจำถิ่นด้วยเทคนิคชีวโมเลกุล 	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๔.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> ● รวบรวมและจัดทำข้อมูลพันธุกรรมระดับชีวโมเลกุล (ข้อมูลดีเอ็นเอ) ของพืชป่าแต่ละชนิดที่สำคัญจากแหล่งธรรมชาติ 	ทส. (ทช. อส. ปม.) สถาบันการศึกษา	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๕.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> ● การพัฒนาเครื่องหมายดีเอ็นเอแบบบาร์โค้ดจากข้อมูลทางพันธุกรรมของสัตว์มีกระดูกสันหลังที่พบในมหาวิทยาลัยรามคำแหง 	สถาบันการศึกษา (มร.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๐.๓๖
		<ul style="list-style-type: none"> ● จัดทำลายพิมพ์ดีเอ็นเอ (DNA Fingerprint) พืชพื้นเมืองและสัตว์พื้นเมืองของไทย 	ทส. (สพภ.) สถาบันการศึกษา	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๓๔.๕๐
๒.๑.๕ ส่งเสริมการผสมผสานการจัดการระบบนิเวศต่างๆ เข้าด้วยกัน สู่ภูมิทัศน์และชลทัศน์ที่กว้างกว่า เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและคงไว้ซึ่งบริการทางนิเวศ	๒.๑.๕.๑ ส่งเสริมการผสมผสานการจัดการระบบนิเวศต่างๆ เข้าด้วยกัน สู่ภูมิทัศน์และชลทัศน์ที่กว้างกว่า เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและคงไว้ซึ่งบริการทางนิเวศ	<ul style="list-style-type: none"> ● โครงการอนุรักษ์ถิ่นอาศัยของพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ที่มีความสำคัญระดับโลกในพื้นที่ภาคการผลิต (Conserving Habitats for Globally Important Flora and Fauna in Production Landscapes) 	ทส. (สผ.)	๒๕๖๐-๒๕๖๒	(ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานจากกองทุนสิ่งแวดล้อมโลก (Global Environment Facility: GEF))

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
					จำนวน ๕๒.๐๐ ล้านบาท
		<ul style="list-style-type: none"> โครงการผลิตอาหารที่ยั่งยืนและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่วิกฤต (Sustainable Food Production and Natural Resources Conservation in Critical Landscapes) 	นร. (สศช.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	(ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานจากกองทุนสิ่งแวดล้อมโลก (Global Environment Facility: GEF) จำนวน ๓๖.๐๒ ล้านบาท)
		<ul style="list-style-type: none"> โครงการ Integrating Natural Capital and Sustainable Rice Production in Thailand 	ทส. (สผ.)	๒๕๖๑-๒๕๖๔	(ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานจากกองทุนสิ่งแวดล้อมโลก (Global Environment Facility: GEF) จำนวน ๒๐๘.๖๕ ล้านบาท)

๒.๒ แผนปฏิบัติการลดภัยคุกคามและส่งเสริมการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

- เป้าหมาย**
- ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ควบคุมมลพิษให้อยู่ในระดับที่ไม่เสียหายต่อบทบาทหน้าที่ของระบบนิเวศ และต่อความหลากหลายทางชีวภาพ
 - ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ มีการประยุกต์ใช้เครื่องมือ/กลไก/แนวทางในการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพที่ยั่งยืน ในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

- ตัวชี้วัด**
- ร้อยละ ๘๐ ของคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดินอยู่ในเกณฑ์ดี
 - ร้อยละ ๘๘ ของคุณภาพน้ำแหล่งน้ำทะเลอยู่ในเกณฑ์ดี
 - จำนวนเครื่องมือ/กลไก/แนวทางที่ส่งเสริมให้เกิดการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนในแต่ละภาคส่วน (เกษตร ป่าไม้ ประมง ท่องเที่ยว)

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
๒.๒.๑ จัดการพื้นที่เกษตรกรรม การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และการป่าไม้ อย่างยั่งยืนและรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นหลักประกันในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศ โดยผนวกประเด็นความหลากหลายทางชีวภาพไว้ในมาตรฐานสิ่งแวดล้อมในส่วนที่เกี่ยวข้อง	๒.๒.๑.๑ ส่งเสริมการจัดการพื้นที่เกษตรกรรมอย่างยั่งยืน และให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานการเพาะปลูกพืชเกษตร การเลี้ยงปศุสัตว์ และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยคำนึงถึงการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และส่งเสริมให้เกษตรกรนำไปปฏิบัติ	● การจัดการฟาร์มปศุสัตว์อย่างยั่งยืน	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๔๖.๗๑
		● การกำหนดมาตรฐานการเพาะปลูกพืชเกษตรโดยคำนึงถึงความหลากหลายทางชีวภาพ และส่งเสริมให้เกษตรกรนำไปปฏิบัติ	กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์) มท. (อปท.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๕.๐๐
		● ส่งเสริมการพัฒนาการเกษตรและปศุสัตว์อย่างยั่งยืน รวมถึงการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ	กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๗.๐๐
		● ส่งเสริมการปฏิบัติตามระบบมาตรฐานสินค้าประมงให้เกิดความยั่งยืน	กษ. (กรมประมง)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	-
	๒.๒.๑.๒ ใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพของพืชอย่างยั่งยืน รวมถึงการควบคุมเพื่อให้ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวจากพืชป่ามีความยั่งยืน	● จัดการสวนป่าอย่างยั่งยืนตามมาตรฐานการจัดการสวนป่า	ทส. (อป.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๕๐.๐๐
		● เสริมสร้างมาตรฐานการปลูกสวนป่าเศรษฐกิจเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	ทส. (อป.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๑๔๐.๐๐
		● จัดทำทะเบียน ติดตาม และตรวจสอบผลผลิตที่ได้จากพืชป่า	ทส. (อส.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	-

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		<ul style="list-style-type: none"> จัดทำมาตรการส่งเสริมและมาตรฐานรับรองการใช้ผลิตภัณฑ์จากพืชที่ได้มาจากแหล่งที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน 	ทส. (ปม. ทช.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร) สธ. (กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยฯ) สถาบันการศึกษา	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๕.๐๐
	๒.๒.๑.๓ อนุรักษ์และคุ้มครองพันธุ์พืชป่าไม่ให้สูญพันธุ์เนื่องจากการค้าระหว่างประเทศ	<ul style="list-style-type: none"> ส่งเสริมการบังคับใช้และดำเนินการตามกฎหมายภายใต้อนุสัญญาไซเตสอย่างเคร่งครัด ติดตาม ตรวจสอบสถานภาพชนิดพันธุ์พืชป่าที่มีการค้าขายระหว่างประเทศเพื่อจัดทำมาตรการคุ้มครอง สนับสนุนและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายเฝ้าระวังการค้าพืชป่าที่ผิดกฎหมาย 	ทส. (อส.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร) กต. กค. (กรมศุลกากร) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ องค์กรพัฒนาเอกชน	๒๕๖๐-๒๕๖๔ ๒๕๖๐-๒๕๖๔ ๒๕๖๐-๒๕๖๔	- - -
		<ul style="list-style-type: none"> โครงการพัฒนาระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามระบบอนุญาตนำเข้า ส่งออก และนำผ่านตามอนุสัญญาไซเตส 	ทส. (อส.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร) กค. (กรมศุลกากร)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๑๕.๐๐
๒.๒.๒ ควบคุมและป้องกันทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พื้นที่ชุ่มน้ำ และระบบนิเวศเปราะบางอื่น ที่อาจได้รับผลกระทบจากการขยายตัวของชุมชน ภาวะมลพิษ การประมงเกิน	๒.๒.๒.๑ ประเมินศักยภาพในการรองรับของระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง และระบบนิเวศเปราะบางอื่น บริหารจัดการและควบคุมดูแลกิจกรรมของมนุษย์ที่อาจส่งผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศ	<ul style="list-style-type: none"> ประเมินศักยภาพการรองรับผลกระทบจากกิจกรรมของมนุษย์ในระบบนิเวศของทะเลและชายฝั่งพื้นที่ชุ่มน้ำ และระบบนิเวศเปราะบางอื่น เพื่อกำหนดมาตรการในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน รวมถึงควบคุมดูแลผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ 	ทส. (ทช. สผ. อส.) กค. (กรมการท่องเที่ยว) ทพท.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๕.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
ขีดจำกัด และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ		<ul style="list-style-type: none"> ประเมินพื้นที่ที่เหมาะสมในการฟื้นฟูแนวปะการังที่ได้รับความเสียหายจากปรากฏการณ์ปะการังฟอกขาว 	ทส. (ทช. อส.) สถาบันการศึกษา	๒๕๖๐-๒๕๖๔	-
		<ul style="list-style-type: none"> การจัดการขยะในทะเล (Marine Litter) 	ทส. (คพ. อส. ทช.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๑๕.๐๐
	๒.๒.๒.๒ ติดตามตรวจสอบและลดผลกระทบจากกิจกรรมของมนุษย์ต่อความหลากหลายทางชีวภาพในระบบนิเวศเปราะบาง	<ul style="list-style-type: none"> เก็บตะกอนดินและสัตว์น้ำในแหล่งน้ำผิวดิน 	ทส. (คพ.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๒.๓๙
		<ul style="list-style-type: none"> ศึกษาการแก้ไขปัญหาและลดผลกระทบการเกิดปรากฏการณ์น้ำทะเลเปลี่ยนสีบริเวณชายฝั่งทะเล 	ทส. (คพ. ทช.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๑๖.๐๐
	๒.๒.๒.๓ ควบคุมกิจกรรมการประมงไม่ให้กระทบเสียหายรุนแรงต่อแหล่งที่อยู่อาศัย และชนิดพันธุ์สัตว์น้ำที่ถูกคุกคาม	<ul style="list-style-type: none"> บริหารจัดการและควบคุมการทำประมงอย่างยั่งยืน 	กษ. (กรมประมง)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๑,๕๗๕.๙๙
		<ul style="list-style-type: none"> ส่งเสริมการจัดการสัตว์น้ำเพื่อการประมงตามข้อถือปฏิบัติเพื่อการประมงอย่างรับผิดชอบ (code of conduct for responsible fisheries) 	กษ. (กรมประมง)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	-
	๒.๒.๒.๔ ศึกษาและประเมินปัจจัยด้านมลพิษที่ส่งผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศ	<ul style="list-style-type: none"> การศึกษาความสัมพันธ์ของโลหะหนักที่มีการปนเปื้อนในระบบนิเวศและห่วงโซ่อาหารบริเวณคลองชะลอกวาง จังหวัดปราจีนบุรี 	ทส. (คพ.)	๒๕๖๐	๐.๔๒
		<ul style="list-style-type: none"> ศึกษาและพัฒนาดัชนีชีวภาพในการบ่งชี้คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน 	ทส. (คพ.)	๒๕๖๐	๑.๑๐
		<ul style="list-style-type: none"> ศึกษาเพื่อใช้ <i>E. coli</i> เป็นดัชนีบ่งชี้การปนเปื้อนของสิ่งปฏิกูลในแหล่งน้ำผิวดิน 	ทส. (คพ.)	๒๕๖๐	๐.๓๐
		<ul style="list-style-type: none"> การทดสอบความเป็นพิษของโลหะหนักและปิโตรเลียมไฮโดรคาร์บอนที่มีต่อสัตว์น้ำที่อยู่บริเวณชายฝั่งที่มีการขยายตัวของชุมชนค่อนข้างรวดเร็ว 	สถาบันการศึกษา (มก.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๒.๓๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		โดยพิจารณาจากลักษณะภายนอก พฤติกรรมและการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางพันธุกรรม			
		<ul style="list-style-type: none"> ● การประเมินความเสี่ยงต่อการปนเปื้อนโลหะหนักและปิโตรเลียมไฮโดรคาร์บอนต่อสิ่งมีชีวิตที่อยู่บริเวณชายฝั่งที่มีการขยายตัวของชุมชนค่อนข้างรวดเร็ว 	สถาบันการศึกษา (มก.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๒.๕๐
		<ul style="list-style-type: none"> ● ศึกษาผลของอุณหภูมิต่อการเจริญเติบโตและการวางไข่ของสัตว์น้ำที่อยู่บริเวณชายฝั่งที่มีการขยายตัวของชุมชนค่อนข้างรวดเร็ว 	สถาบันการศึกษา (มก.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๐.๘๐
	๒.๒.๒.๕ ปรับปรุงหลักเกณฑ์กฎระเบียบ และวางกลไกควบคุมและติดตามตรวจสอบผลกระทบของมลพิษต่อระบบนิเวศ	<ul style="list-style-type: none"> ● ปรับปรุงมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน 	ทส. (คพ.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๗.๐๐
<ul style="list-style-type: none"> ● ปรับปรุงมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมทางทะเล 		ทส. (คพ.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๐.๔๐	
<ul style="list-style-type: none"> ● ตรวจสอบคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งและสิ่งแวดล้อมทางทะเลทั่วประเทศ 		ทส. (คพ.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๕๑.๘๐	
<ul style="list-style-type: none"> ● จัดทำและรักษาระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน ISO ๑๔๐๐๑ อย่างต่อเนื่อง 		กฟผ.	๒๕๖๐-๒๕๖๔	งบประจำปี กฟผ.	
<ul style="list-style-type: none"> ● ติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อลดผลกระทบต่อระบบนิเวศโดยรอบโครงการ (ด้านทรัพยากรนิเวศในน้ำและผลิตผลชีวภาพทางทะเลของท่าเทียบเรือขนถ่ายน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับโรงไฟฟ้าพลังความร้อนกระบี่) 		กฟผ.	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๑๑.๕๐	
<ul style="list-style-type: none"> ● จัดให้มีระบบหรือช่องทางที่มีส่วนร่วมของชุมชนประชาชนในการติดตามตรวจสอบผลกระทบของมลพิษต่อระบบนิเวศจากโรงไฟฟ้า 		กฟผ.	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๘.๕๐	

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
	๒.๒.๒.๖ ทบทวนหลักเกณฑ์ กฎระเบียบ และกฎหมาย เพื่อกำหนดแนวทางในการหยุดยั้งการทำลายระบบนิเวศ	<ul style="list-style-type: none"> ทบทวนและปรับปรุงหลักเกณฑ์ กฎระเบียบ แนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรม/โครงการที่อาจมีผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีความสำคัญและพื้นที่วิกฤตทางความหลากหลายทางชีวภาพ รวมถึง ระบบนิเวศที่มีความเปราะบางและอาจได้รับผลจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ 	ทส. (สผ. อส. ปม. ทช.) กษ. วท. สธ. อก. พน.	๒๕๖๐-๒๕๖๔	-
๒.๒.๓ ส่งเสริมการพัฒนาท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น โดยคำนึงถึงความสามารถในการให้บริการของระบบนิเวศ และการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ	๒.๒.๓.๑ พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยคำนึงถึงศักยภาพในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ความสามารถในการให้บริการของระบบนิเวศและการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน	<ul style="list-style-type: none"> ศึกษาศักยภาพในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ธรรมชาติ พื้นที่อนุรักษ์ พื้นที่ที่มีความสำคัญทางระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ และกำหนดมาตรการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่คำนึงถึง การให้บริการระบบนิเวศและการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน 	ทส. (สผ. อส. สพภ.) กก. (กรมการท่องเที่ยว ททท.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๑๕.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> จัดการพื้นที่ชุ่มน้ำที่สำคัญเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 	ทส. (สผ.)	๒๕๖๑-๒๕๖๔	๒.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> ส่งเสริมการปลูกสตอร์วเบอร์รี่เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกษตรในพื้นที่ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออก 	สถาบันการศึกษา (มก.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๒.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> การประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวที่มีระบบนิเวศวิทยาแนวปะการังน้ำตื้น 	สถาบันการศึกษา (มก.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๐.๕๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
	๒.๒.๓.๒ ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการท่องเที่ยวในการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน	<ul style="list-style-type: none"> ● เสริมสร้างสมรรถนะชุมชนและผู้ประกอบการในท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่ที่มีความสำคัญทางความหลากหลายทางชีวภาพ ระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่งที่สำคัญ พื้นที่ชุ่มน้ำและระบบนิเวศเปราะบางอื่น 	ทส. (อส. ทช.) กก. (กรมการท่องเที่ยว ททท.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	-
๒.๒.๔ ควบคุมและจัดการประชากรของพืชและสัตว์ที่มีความสมดุลกับระบบนิเวศรวมทั้งป้องกันภัยคุกคามจากโรคอุบัติใหม่ที่มีผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ	๒.๒.๔.๑ สำรองและเฝ้าระวังโรคติดต่อที่สำคัญและสร้างมาตรการควบคุมป้องกันโรคติดต่อจากสัตว์สู่สัตว์ และสัตว์สู่คน	<ul style="list-style-type: none"> ● พัฒนาระบบการเฝ้าระวังโรคและพัฒนานักระบาดวิทยาภาคสนามด้านสัตว์ป่า 	ทส. (อสส.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๖.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> ● สำรองและเฝ้าระวังโรคติดต่อสำคัญในสัตว์ป่า และปศุสัตว์ 	ทส. (อสส. อส.) กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	-
		<ul style="list-style-type: none"> ● สำรองและศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพของจุลินทรีย์ก่อโรคในปศุสัตว์ 	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	-
		<ul style="list-style-type: none"> ● โครงการนำร่องเพื่อผลิตวัคซีนและชุดทดสอบโรคในปศุสัตว์เพื่อป้องกันการคุกคามทรัพยากรชีวภาพ 	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๒.๕๐
	๒.๒.๔.๒ เฝ้าระวังโรคอุบัติใหม่และเชื้อดื้อยา	<ul style="list-style-type: none"> ● ป้องกันและควบคุมโรคอุบัติใหม่ในธรรมชาติ 	ทส. (อส.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	-
	<ul style="list-style-type: none"> ● สำรองและเฝ้าระวังเชื้อดื้อยาในปศุสัตว์ 	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๓๒.๕๐	

๒.๓ แผนปฏิบัติการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ

เป้าหมาย

- ภายในปี ๒๕๖๔ ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำเพิ่มขึ้นในทุกระดับ
- ภายในปี ๒๕๖๔ ลดการสูญเสียระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำลงอย่างมีนัยสำคัญเพื่อให้มีการใช้ประโยชน์บริการจากระบบนิเวศ และเกื้อกูลต่อการปรับตัวจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ตัวชี้วัด

- ภายในปี ๒๕๖๓ มีเครื่องมือ/กลไกการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำในระดับจังหวัด
- ภายในปี ๒๕๖๔ มีแผน/มาตรการการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศอย่างน้อย ร้อยละ ๕๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
๒.๓.๑ บูรณาการเรื่องพื้นที่ชุ่มน้ำเข้าสู่นโยบาย แผน เครื่องมือ กลไก และเครือข่าย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ	๒.๓.๑.๑ สนับสนุนให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดทำแผนการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ ระดับชาติ และ/หรือแรมซาร์ไซต์ พร้อมทั้งผลักดันให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำแผนไปผสมผสานสอดแทรกเข้าสู่ นโยบายและแผนในระดับจังหวัด ท้องถิ่น และชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ● การจัดทำแผนการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ 	ทส. (สผ.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๔.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> ● จัดทำแผนแม่บทชุมชนเพื่อฟื้นฟูพื้นที่หนองหารอย่างมีส่วนร่วม 	สถาบันการศึกษา (มก.) กษ. (ประมงจังหวัดสกลนคร กรมชลประทาน) เทศบาล/อบต.	๒๕๖๐-๒๕๖๑	๑.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> ● การวางแผนเขตการใช้ที่ดินเพื่อบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ 	กษ. (กรมพัฒนาที่ดิน)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๕.๐๐
	๒.๓.๑.๒ จัดทำ ปรับปรุง ทบทวน เครื่องมือและกลไกในการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ	<ul style="list-style-type: none"> ● ทบทวนมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ เรื่อง ทะเบียนรายนามพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ ระดับชาติของประเทศไทย และมาตรการ อนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ 	ทส. (สผ.)	๒๕๖๐-๒๕๖๑	๑.๕๐
		<ul style="list-style-type: none"> ● ประเมินประสิทธิภาพการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ (Ramsar site ของประเทศไทย) ตามมติที่ประชุมสมัชชาภาคีอนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำ สมัยที่ ๑๒ 	ทส. (สผ. อส. ทช. ปม.) มท. (อปท.) ชุมชน	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๖.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		<ul style="list-style-type: none"> สำรวจและจัดทำฐานข้อมูลพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับท้องถิ่น ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลางและภาคตะวันออก 	กษ. (กรมพัฒนาที่ดิน)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๙.๐๐
๒.๓.๒ เสริมสร้างสมรรถนะหน่วยงานภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน ชุมชนท้องถิ่น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์พื้นที่ชุ่มน้ำอย่างยั่งยืน	๒.๓.๒.๑ รวบรวม จัดทำ และสนับสนุนแนวทางปฏิบัติและคู่มือสำหรับการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ	<ul style="list-style-type: none"> จัดทำคู่มือแนวทางปฏิบัติที่ดีในการคุ้มครอง อนุรักษ์ และใช้ประโยชน์พื้นที่ชุ่มน้ำอย่างชาญฉลาด 	ทส. (สผ.)	๒๕๖๑	๒.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> จัดทำคู่มือการอนุรักษ์/ฟื้นฟูระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำ 	ทส. (สผ.)	๒๕๖๒-๒๕๖๓	๑.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> จัดทำคู่มือมาตรฐานการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ 	ทส. (สผ.)	๒๕๖๒	๐.๕๐
	๒.๓.๒.๒ เสริมสร้างสมรรถนะภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ	<ul style="list-style-type: none"> จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อนำเสนอผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ชุ่มน้ำ แลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง 	ทส. (สผ. สส.)	๒๕๖๑-๒๕๖๒	๐.๕๐
๒.๓.๓ จัดทำและขึ้นทะเบียนพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญ	๒.๓.๓.๑ สำรวจ จัดทำและขึ้นทะเบียนพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญในระดับต่างๆ	<ul style="list-style-type: none"> สำรวจและจัดทำทะเบียนพื้นที่ชุ่มน้ำระดับจังหวัด 	ทส. (สผ. ทน. ทสจ.) มท. (อปท.)	๒๕๖๐-๒๕๖๑	๕.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> เสนอพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ (Ramsar site) ในทะเบียนของอนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำ 	ทส. (สผ.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๑.๐๐
๒.๓.๔ เผื่อระวังและติดตามภัยคุกคามพื้นที่ชุ่มน้ำ รวมทั้งส่งเสริมการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน	๒.๓.๔.๑ ควบคุมและป้องกันพื้นที่ชุ่มน้ำจากกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่ชุ่มน้ำ เช่น การขยายตัวของชุมชน การประมงเกินขีดจำกัด ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน ภาวะมลพิษ และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	<ul style="list-style-type: none"> ติดตามตรวจสอบสถานภาพพื้นที่แรมซาร์ไซต์ 	ทส. (สผ.)	๒๕๖๒-๒๕๖๓	๕.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> ลดการใช้สารเคมีในพื้นที่เกษตรรอบหนองหาร 	สถาบันการศึกษา (มก.) สภาเกษตรกร จังหวัด สกลนคร เกษตรและ สหกรณ์จังหวัดสกลนคร หอการค้าจังหวัดสกลนคร	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๔.๐๐

๒.๔ แผนปฏิบัติการชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน

- เป้าหมาย**
- ภายในปี ๒๕๖๓ มีการจำแนกชนิดและการจัดทำทะเบียนของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานในระบบนิเวศต่างๆ
 - ภายในปี ๒๕๖๓ มีมาตรการจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานที่มีลำดับความสำคัญสูงและเส้นทางการแพร่ระบาดที่สำคัญ
- ตัวชี้วัด**
- มีการจัดทำทะเบียนของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานในระบบนิเวศที่สำคัญของประเทศไทย อย่างน้อย ๑ ทะเบียน พร้อมมาตรการในการป้องกัน ควบคุม กำจัด และ/หรือ ใช้ประโยชน์ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานในระบบนิเวศนั้น
 - มีมาตรการจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานในระบบนิเวศที่สำคัญของประเทศ อย่างน้อย ๕ ชนิด
 - มีมาตรการ และ/หรือวิธีการที่สำคัญในการจัดการเส้นทางการแพร่ระบาดของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่เข้ามาในประเทศ

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
๒.๔.๑ จำแนก ระบุ และ จัดลำดับความสำคัญของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน และเส้นทางการแพร่ระบาด ควบคุมหรือกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูง และดำเนินมาตรการจัดการเส้นทางการแพร่ระบาดเพื่อป้องกันการนำเข้า และการตั้งถิ่นฐานของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน	๒.๔.๑.๑ จัดทำทะเบียน จัดลำดับความสำคัญ และกำหนดมาตรการเพื่อป้องกัน ควบคุม กำจัด และ/หรือใช้ประโยชน์ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นและชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานในพื้นที่อนุรักษ์ พื้นที่ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูงและในระบบนิเวศต่างๆ	<ul style="list-style-type: none"> ปรับปรุงมาตรการและทะเบียนของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่ควรป้องกัน ควบคุม และกำจัดของประเทศไทยให้เป็นปัจจุบัน 	ทส. (สผ.)	๒๕๖๐	-
		<ul style="list-style-type: none"> ศึกษาและจัดลำดับความสำคัญของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานที่ควรป้องกัน ควบคุม กำจัดและ/หรือใช้ประโยชน์ และกำหนดมาตรการในการจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานเหล่านั้น 	ทส. (สผ. อส.) กษ. (กรมประมง กรมวิชาการเกษตร กรมชลประทาน)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๒.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> สำรวจ จัดทำทะเบียน และกำหนดมาตรการจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานในระบบนิเวศที่สำคัญของประเทศไทย 	ทส. (สผ. อส.) กษ. (กรมประมง กรมวิชาการเกษตร คค. (กรมเจ้าท่า)	๒๕๖๑-๒๕๖๔	๑.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> ป้องกันและควบคุมวัชพืชน้ำ 	กษ. (กรมชลประทาน กรมประมง)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๑๐.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		<ul style="list-style-type: none"> ● แผนการปฏิบัติงานกำจัดผักตบชวาและวัชพืชน้ำ 	คค. (กรมเจ้าท่า)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	-
		<ul style="list-style-type: none"> ● ศึกษาและประเมินชนิดพันธุ์ต่างถิ่น รวมถึงจัดลำดับชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานในพื้นที่อนุรักษ์ 	ทส. (อส.) สถาบันการศึกษา กษ. (กรมประมง)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๕.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> ● สำรวจชนิดพันธุ์ต่างถิ่นในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติและจัดลำดับตามหลักเกณฑ์การจัดกลุ่มชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่ควรป้องกัน ควบคุม กำจัดของประเทศไทย 	ทส. (ปม.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๒.๕๐
		<ul style="list-style-type: none"> ● การศึกษาและประเมินชนิดพันธุ์ต่างถิ่นในสวนพฤกษศาสตร์ สวนพฤกษศาสตร์วรรณคดี และสวนรวมพรรณไม้ป่า ๑๖ สวน 	ทส. (อส.) สถาบันการศึกษา อปท.	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๕.๐๐
๒.๔.๑.๒ รวบรวม ศึกษา วิเคราะห์เส้นทางและ/หรือวิธีการที่สำคัญ ในการแพร่ระบาดของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่เข้ามาในประเทศไทย และดำเนินมาตรการในการจัดการเส้นทางและ/หรือวิธีการแพร่ระบาดนั้น		<ul style="list-style-type: none"> ● ศึกษาเส้นทางและ/หรือวิธีการสำคัญของการแพร่ระบาดของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน ที่มีลำดับความสำคัญสูง และผลักดันการดำเนินงานตามมาตรการในการจัดการเส้นทางและ/หรือวิธีการในการแพร่ระบาดที่สำคัญในภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมถึงในส่วนที่ส่งผลกระทบต่อความหลากหลายของพืช 	ทส. (อส. ปม. อสพ. สผ.) กษ. (กรมประมง กรมวิชาการเกษตร) คค. (กรมศุลกากร) มท. (สธ.) สถาบันการศึกษา	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๖.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> ● ศึกษาวิจัย เพื่อป้องกันการนำเข้าชนิดพันธุ์ต่างถิ่นผ่านเส้นทางแพร่ระบาดที่สำคัญ โดยเฉพาะชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่ถูกนำเข้ามาเป็นสัตว์เลี้ยง สัตว์และปลาสวยงาม ตลอดจนเหยื่อและอาหารที่มีชีวิต เพื่อวางมาตรการและกลไกภายในประเทศให้สามารถควบคุมและจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูง 	ทส. (ทช.) คค. (กรมเจ้าท่า) กษ. (กรมประมง) วท. (อพวช.) สถาบันการศึกษา และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๑.๕๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		<ul style="list-style-type: none"> ติดตามตรวจสอบชนิดพันธุ์ต่างถิ่น จากการนำเข้า โดยไม่เจตนา โดยเฉพาะจากการขนส่งและคมนาคม 	คค. (ทอท. กทท. กรมเจ้าท่า) กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมประมง) ทส. (อส.) และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง	๒๕๖๐-๒๕๖๔	-
	๒.๔.๑.๓ ส่งเสริมการศึกษาวิจัยด้านการนำชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานหรือมีแนวโน้มรุกรานไปใช้ประโยชน์	<ul style="list-style-type: none"> ศึกษา วิจัยความหลากหลายชนิดการเจริญเติบโต และผลผลิตของชนิดพันธุ์พืชต่างถิ่น 	วท. (วว.)	๒๕๖๐-๒๕๖๒	๔.๐๐
<ul style="list-style-type: none"> ศึกษาเทคนิคและแนวทางการผลิตพลังงานทดแทน และวัสดุบำรุงดินจากชนิดพันธุ์พืชต่างถิ่นที่รุกรานและพืชน้ำในพื้นที่ชุ่มน้ำ 		วท. (วว.)	๒๕๖๐	๓.๐๐	
<ul style="list-style-type: none"> ศึกษาวิจัยเก็บเกี่ยวและการพัฒนาเทคโนโลยีการเก็บเกี่ยวชนิดพันธุ์พืชต่างถิ่นรุกรานและพืชน้ำในพื้นที่ชุ่มน้ำเพื่อนำมาผลิตพลังงานทดแทนและวัสดุบำรุงดิน 		วท. (วว.)	๒๕๖๐	๑๕.๐๐	
<ul style="list-style-type: none"> ศึกษาวิจัยการผลิตพลังงานทดแทนและวัสดุบำรุงดินจากชนิดพันธุ์พืชต่างถิ่นรุกรานและพืชน้ำในพื้นที่ชุ่มน้ำอย่างเต็มรูปแบบ 		วท. (วว.)	๒๕๖๒-๒๕๖๔	๒๐.๐๐	
	๒.๔.๑.๔ เผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่นและเสริมสร้างสมรรถนะให้กับหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนให้สามารถให้ข้อมูล ตรวจสอบ ป้องกัน ฝ้าระวัง ควบคุม และกำจัด ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน เส้นทางการเข้ามาของชนิดพันธุ์ต่างถิ่น และการลักลอบนำเข้าชนิดพันธุ์	<ul style="list-style-type: none"> จัดตั้งและดำเนินการศูนย์การเรียนรู้และควบคุมผลกระทบจากชนิดพันธุ์ต่างถิ่นต่อความหลากหลายทางชีวภาพ 	สถาบันการศึกษา (มม.)	๒๕๖๐-๒๕๖๓	๔๐.๐๐
<ul style="list-style-type: none"> การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อทำคู่มือการจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่น (both exotic and invasive alien species) ในสวนพฤกษศาสตร์ 		ทส. (อสพ.) สถาบันการศึกษา	๒๕๖๐-๒๕๖๒	๒.๐๐	
<ul style="list-style-type: none"> การจัดทำช่องทางและสร้างเครือข่ายการแจ้งข้อมูลชนิดพันธุ์ต่างถิ่น 		ทส. (สผ. อส. ปม. อสพ. อสส.) วท. (อพวช. สวทช.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๓.๐๐	

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
	ต่างถิ่น		กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมประมง กรมชลประทาน กรมปศุสัตว์) มท. (อปท.) สถาบันการศึกษา		
		<ul style="list-style-type: none"> ● จัดทำเครื่องมืออย่างง่ายสำหรับการจำแนกชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานความหลากหลายทางชีวภาพ 	ทส. (สผ. อส. อสพ.) วท. (อพวช.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมประมง กรมปศุสัตว์) สถาบันการศึกษา	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๒.๕๐

๒.๕ แผนปฏิบัติการจัดการความปลอดภัยทางชีวภาพ

เป้าหมาย ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ มีกฎระเบียบตามหลักการระมัดระวังล่วงหน้าในการกำกับดูแลความปลอดภัยทางชีวภาพ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำไปประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงและพัฒนากฎระเบียบข้อบังคับ และกลไก เพื่อใช้ในการกำกับ ดูแลสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่เคลื่อนย้ายข้ามพรมแดน โดยให้สอดคล้องตามพันธกรณีของพิธีสารคาร์ตาเฮนาว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพ

- ตัวชี้วัด**
- มีแนวทางปฏิบัติที่ปรับปรุง และมีการใช้เครื่องมือ กลไก ในการกำกับดูแลเรื่องความปลอดภัยทางชีวภาพของเทคโนโลยีชีวภาพสมัยใหม่ให้กับหน่วยงาน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องของประเทศไทย
 - หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำหลักการระมัดระวังล่วงหน้าในการกำกับดูแลความปลอดภัยทางชีวภาพไปประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงและพัฒนากฎระเบียบ ข้อบังคับ และกลไก เพื่อใช้ในการกำกับ ดูแลสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่เคลื่อนย้ายข้ามพรมแดน

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
๒.๕.๑ วางระบบแนวทางปฏิบัติในการกำกับดูแลการใช้สิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม และผลักดันให้มีการดำเนินการตาม (ร่าง) พระราชบัญญัติว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพของเทคโนโลยีชีวภาพสมัยใหม่ พ.ศ.	๒.๕.๑.๑ การอนุวัติการตามพิธีสารคาร์ตาเฮนาว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพ และพิธีสารนาโงยา – กัวลาลัมเปอร์ว่าด้วยการรับผิดชอบและชดใช้ตามพิธีสารคาร์ตาเฮนาฯ	<ul style="list-style-type: none"> อนุวัติการตามพิธีสารคาร์ตาเฮนาว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพ และพิธีสารนาโงยา-กัวลาลัมเปอร์ว่าด้วยการรับผิดชอบและชดใช้ตามพิธีสารคาร์ตาเฮนาว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพ 	ทส. (สผ.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๐.๓๐
		<ul style="list-style-type: none"> ศึกษานโยบาย/มาตรการควบคุม ดูแลความปลอดภัยทางชีวภาพในการใช้ประโยชน์จุลินทรีย์ดัดแปลงพันธุกรรมที่ไม่ก่อโรคในสภาพควบคุมระดับอุตสาหกรรมให้สอดคล้องกับพันธกรณีพิธีสารคาร์ตาเฮนาว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพ 	วท. (สวทช. ศช.) อก. (กรมโรงงานอุตสาหกรรม)	๒๕๖๐	๑.๐๐
	๒.๕.๑.๒ จัดเตรียมกฎเกณฑ์และแนวทางในเรื่องการรับผิดชอบและชดใช้เมื่อเกิดความเสียหายต่อความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งเป็นผลมาจากการขนส่ง	<ul style="list-style-type: none"> จัดทำเกณฑ์การประเมินมูลค่าความเสียหายและแนวทางการชดใช้ความเสียหายต่อความหลากหลายทางชีวภาพจากการใช้ประโยชน์จากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม 	ทส. (สผ.)	๒๕๖๐-๒๕๖๓	๓.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
	การนำผ่าน การดูแล และการใช้ สิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่เคลื่อนย้าย ข้ามพรมแดน	<ul style="list-style-type: none"> สนับสนุนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินงานตาม หลักการระมัดระวังล่วงหน้าในการกำกับ ดูแลสิ่งมีชีวิต ดัดแปลงพันธุกรรมที่เคลื่อนย้ายข้ามพรมแดนได้อย่าง ปลอดภัย 	ทส. (สผ.)	๒๕๖๐-๒๕๖๑	๑.๐๐
	๒.๕.๑.๓ เสริมสร้างสมรรถนะด้านความ ปลอดภัยทางชีวภาพ และการอนุวัติการ ตามพิธีสารคาร์ตาเฮนาว่าด้วยความ ปลอดภัยทางชีวภาพแก่หน่วยงานต่างๆ รวมทั้ง เอกชน และประชาชน	<ul style="list-style-type: none"> เสริมสร้างสมรรถนะการดำเนินงานตามพันธกรณี ของพิธีสารคาร์ตาเฮนาว่าด้วยความปลอดภัยทาง ชีวภาพ 	ทส. (สผ.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๑.๕๐
<ul style="list-style-type: none"> เสริมสร้างความรู้ด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ สำหรับระดับนักวิชาการ นักวิจัยทั้งภาครัฐและเอกชน 		วท. (ศช.)	๒๕๖๐	๒.๐๐	
<ul style="list-style-type: none"> เสริมสร้างศักยภาพของหน่วยงานในการควบคุม กำกับดูแลความปลอดภัยทางชีวภาพของสิ่งมีชีวิต ดัดแปลงพันธุกรรม 		วท. (ศช.) วช. สถาบันการศึกษา	๒๕๖๐-๒๕๖๔	-	
<ul style="list-style-type: none"> ฝึกอบรมความปลอดภัยทางชีวภาพด้านปศุสัตว์ 		กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๕.๐๐	
<ul style="list-style-type: none"> โครงการปรับปรุงห้องปฏิบัติการ และอุปกรณ์การเก็บ รักษาเชื้อพันธุและเซลล์ให้เป็นไปตามหลักความ ปลอดภัยทางชีวภาพ 		กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๑๐.๐๐	

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ปกป้องคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประเทศ และบริหารจัดการเพื่อเพิ่มพูนและแบ่งปันผลประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพโดยสอดคล้องกับแนวทางเศรษฐกิจสีเขียว

๓.๑ แผนปฏิบัติการปกป้องคุ้มครองทรัพยากรพันธุกรรม

- เป้าหมาย**
- ภายในปี ๒๕๖๓ มีกลไก และกฎระเบียบในการให้อนุญาตเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรพันธุกรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นในหน่วยงานหลักของประเทศ
 - ภายในปี ๒๕๖๓ บูรณาการกลไกเพื่อบริหารจัดการการเข้าถึง แบ่งปันผลประโยชน์ และติดตามตรวจสอบการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรม
 - ภายในปี ๒๕๖๔ ประชาคมวิจัยและชุมชนท้องถิ่นมีการจัดทำกลไกและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรม

- ตัวชี้วัด**
- ร้อยละ ๘๐ ของหน่วยงานหลักของประเทศที่มีหน้าที่ในการกำกับดูแลการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรม มีการจัดทำหรือปรับปรุงกลไกการให้อนุญาตเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรพันธุกรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - มีการบูรณาการกลไกบริหารจัดการการเข้าถึง แบ่งปันผลประโยชน์ และติดตามตรวจสอบการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรม
 - มีการจัดทำกลไกและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรมในประชาคมวิจัยและชุมชนท้องถิ่น

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
๓.๑.๑ ปกป้องคุ้มครองและแบ่งปันผลประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรชีวภาพ และ ทรัพยากรพันธุกรรม เพื่อให้ประเทศไทยได้รับประโยชน์สูงสุด	๓.๑.๑.๑ วิเคราะห์ ช่องว่างและความเชื่อมโยงของกฎหมายและหน่วยงานภายในประเทศที่มีความสำคัญในการดำเนินงานเรื่องการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์	<ul style="list-style-type: none"> ทบทวนกฎระเบียบ กลไก จำแนกรับและประสานงานเพื่อกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบเพื่อรองรับพันธกรณีตามพิธีสารนาโงยา 	ทส. (สผ. ปม. อส. ทช. อสพ. อสส.) สธ. (กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยฯ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์) วท. (ศช. วว.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมประมง กรมปศุสัตว์)	๒๕๖๐	-
		<ul style="list-style-type: none"> ศึกษาและจัดทำแนวทางการปรับปรุง แก้ไข การบริหารจัดการการเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรมและการ 	ทส. (สผ.)	๒๕๖๐	๑.๕๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		แบ่งปันผลประโยชน์ภายในประเทศ เพื่อรองรับการดำเนินงานตามพิธีสารนาโงยาฯ			
	<p>๓.๑.๑.๒ เร่งรัดให้มีการจัดทำและปรับปรุงกฎ ระเบียบ และกลไกในการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ การใช้ทรัพยากรชีวภาพ ทรัพยากรพันธุกรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรพันธุกรรม เพื่อปกป้องคุ้มครองแหล่งและทรัพยากรพันธุกรรม</p>	<ul style="list-style-type: none"> สนับสนุนการจัดทำและปรับปรุงกฎระเบียบและกลไกการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ฯ ของหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้ครอบคลุมการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรพันธุกรรม 	<p>ทส. (สผ. ปม. อส. ทช. อสพ. อสส.) สธ. (กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยฯ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์) วท. (ศช. วว.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมประมง กรมปศุสัตว์) วธ. (สวธ.)</p>	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๑๓.๐๐
	<p>๓.๑.๑.๓ บูรณาการกลไกบริหารจัดการ การเข้าถึง แบ่งปันผลประโยชน์ และติดตามตรวจสอบการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรม</p>	<ul style="list-style-type: none"> ศึกษาเพื่อจัดทำกลไกและแนวทางการดำเนินงานในการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎระเบียบ เรื่องการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับการดำเนินงานในระดับระหว่างประเทศ 	<p>ทส. (สผ. ปม. อส. ทช. อสพ. อสส.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมประมง กรมปศุสัตว์) วท. (ศช. วว.) สธ. (กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยฯ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์) พณ. (กรมทรัพย์สินทางปัญญา)</p>	๒๕๖๑-๒๕๖๒	๕.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		<ul style="list-style-type: none"> ศึกษาและจัดทำแนวทางในการบูรณาการกลไกบริหารจัดการการเข้าถึง แบ่งปันผลประโยชน์ และติดตามตรวจสอบการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร พันธุกรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น 	ทส. (สผ. ปม. อส. ทช. อสพ. อสส.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมประมง กรมปศุสัตว์) วท. (ศช. วว.) สธ. (กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยฯ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์) พณ. (กรมทรัพย์สินทางปัญญา)	๒๕๖๑-๒๕๖๒	๓.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> ศึกษาแนวทางการจดทรัพย์สินทางปัญญาของสัตว์ พันธุ์ใหม่ที่ปรับปรุงพันธุ์จากสัตว์พื้นเมือง 	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๑.๘๐
	๓.๑.๑.๔ ส่งเสริมและผลักดันให้เกิดการเข้าถึงและได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากทรัพยากรชีวภาพ ตามระเบียบคณะกรรมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการเข้าถึงและได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากทรัพยากรชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๔	<ul style="list-style-type: none"> กำกับดูแลงานวิจัยและจริยธรรมการใช้สัตว์เพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ องค์การสวนสัตว์ โดยสอดคล้องกับระเบียบคณะกรรมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการเข้าถึงและได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากทรัพยากรชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๔ 	ทส. (อสส.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	-
		<ul style="list-style-type: none"> จัดทำ/ปรับปรุงกลไกและกฎระเบียบเกี่ยวกับการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากการใช้ทรัพยากร พันธุกรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ในหน่วยงานของรัฐและสถาบันวิจัย ให้สอดคล้องกับระเบียบคณะกรรมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการเข้าถึงและได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจาก 	ทส. (สผ. ปม. อส. ทช. อสพ. อสส.) สธ. (กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยฯ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์) วท. (ศช. วว.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๒.๕๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		ทรัพยากรชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๔	กรมประมง กรมปศุสัตว์ วธ. (สวธ.) หน่วยงานของรัฐและ สถาบันวิจัยอื่นที่มีงานวิจัย เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และ ใช้ประโยชน์ทรัพยากร ชีวภาพ		
		<ul style="list-style-type: none"> จัดทำกลไกและกฎระเบียบเกี่ยวกับการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์ทรัพยากรพันธุกรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ภายใต้เครือข่ายสถาบันการอุดมศึกษาที่มีการเรียนการสอนและงานวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพ 	ศธ. (สกอ.) สถาบันการศึกษา	๒๕๖๑-๒๕๖๔	๕.๐๐
๓.๑.๑.๕ เสริมสร้างสมรรถนะภาคส่วนที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะประชาคมวิจัยและชุมชนท้องถิ่นในการจัดทำกลไกและกฎระเบียบเกี่ยวกับการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง		<ul style="list-style-type: none"> เผยแพร่และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์ให้กับชุมชนท้องถิ่นที่มีกิจกรรมอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ 	ทส. (สผ. ปม. ทช.) สธ. (กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยฯ) กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมประมง กรมการข้าว) วท. (ศช.) มท. (กรมการพัฒนาชุมชน) อพ.สธ.	๒๕๖๑-๒๕๖๔	๔.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> ส่งเสริมการจัดทำกลไกและกฎระเบียบเรื่องการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์ในชุมชนท้องถิ่นและประชาคมวิจัย 	ทส. (สผ. ปม.) สธ. (กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยฯ) กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมประมง กรมการข้าว)	๒๕๖๑-๒๕๖๔	๒.๕๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
			กรมส่งเสริมการเกษตร) วท. (ศช.) มท. (กรมการพัฒนาชุมชน) อพ.สธ.		

๓.๒ แผนปฏิบัติการวิจัยและพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ

เป้าหมาย ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ มีมาตรการและกลไกการนำผลตอบแทนทางเศรษฐกิจที่ได้จากผลิตภัณฑ์ชีวภาพกลับคืนสู่แหล่งกำเนิดชีวภาพเพื่อสนับสนุนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

ตัวชี้วัด มีมาตรการและกลไกการนำผลตอบแทนทางเศรษฐกิจที่ได้จากผลิตภัณฑ์ชีวภาพกลับคืนสู่แหล่งกำเนิดชีวภาพเพื่อสนับสนุนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
๓.๒.๑ ส่งเสริมการวิจัยเพื่อเพิ่มมูลค่า	๓.๒.๑.๑ ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัยทรัพยากรชีวภาพ ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเชิงเศรษฐกิจ รวมถึงการพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรชีวภาพที่มีอยู่ โดยอาศัยองค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานกับเทคโนโลยีสมัยใหม่	<ul style="list-style-type: none"> ศึกษาการพัฒนาเชิงเศรษฐกิจในป่าชายเลน 	ทส. (ทช.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๑.๒๖
		<ul style="list-style-type: none"> ปรับปรุงสายพันธุ์พืชเพื่อพัฒนาศักยภาพทางด้านเศรษฐกิจ 	ทส. (อสพ.)	๒๕๖๐-๒๕๖๑	๐.๘๐
		<ul style="list-style-type: none"> โครงการพัฒนาเครื่องตีจากพืชในท้องถิ่น 	ทส. (อสพ.)	๒๕๖๐	๐.๗๙
		<ul style="list-style-type: none"> การศึกษาลักษณะทางกายภาพ ชีวเคมี และพันธุกรรมของเชื้อพันธุ์แบคทีเรีย ไวรัส และพันธุกรรมของเซลล์ที่ใช้ในการผลิต ควบคุมคุณภาพ และพัฒนาชีวภัณฑ์สำหรับสัตว์ 	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๑๔.๗๐
		<ul style="list-style-type: none"> โครงการพัฒนาไวรัสสายพันธุ์ท้องถิ่นเพื่อผลิตวัคซีนโรคปากและเท้าเปื่อย 	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๐.๕๐
		<ul style="list-style-type: none"> โครงการใช้ประโยชน์จากโคพื้นเมืองไทยเพื่อผลิตโคพื้นฐานไทยแบล็ค 	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๖.๑๐
		<ul style="list-style-type: none"> โครงการพ่อและแม่กระบือพันธุ์ดีประจำหมู่บ้าน 	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๗.๕๐
		<ul style="list-style-type: none"> โครงการใช้ประโยชน์จากแพะพื้นเมืองไทยเพื่อผลิตแพะพื้นฐานแดงสุราษฎร์ 	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๒.๖๕

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		<ul style="list-style-type: none"> ศึกษาวิจัยทรัพยากรชีวภาพในท้องถิ่นที่มีศักยภาพในการพัฒนาเชิงเศรษฐกิจ พัฒนาศักยภาพของทรัพยากรชีวภาพที่มีอยู่ในท้องถิ่น โดยอาศัยองค์ความรู้ภูมิปัญญาของท้องถิ่นหรือประชาชนในพื้นที่และผสมผสานกับเทคโนโลยีใหม่ 	สถาบันการศึกษา (มวล.)	๒๕๖๓-๒๕๖๔	๒.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> วิจัยเพื่อปรับปรุงบัญชีรายชื่อสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดพันธุ์ที่อนุญาตเพาะพันธุ์ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้สอดคล้องกับการใช้ทรัพยากรชีวภาพอย่างยั่งยืน 	สถาบันการศึกษา (มม.)	๒๕๖๐	๑.๕๐
		<ul style="list-style-type: none"> ส่งเสริมการพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่แห้งแล้ง 	สถาบันการศึกษา (มก.)	๒๕๖๔	๐.๕๐
		<ul style="list-style-type: none"> การตรวจสอบสายพันธุ์สตรอว์เบอร์รี่โดยวิธีโมเลกุลาร์ (MOLECULAR) 	สถาบันการศึกษา (มก.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๕.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> วิจัยสายพันธุ์จุลินทรีย์ที่มีประโยชน์ในซีพีเคโคนและโคพื้นเมือง 	สถาบันการศึกษา (มก.)	๒๕๖๐-๒๕๖๒	๐.๕๐
		<ul style="list-style-type: none"> สำรวจพันธุ์พืชสมุนไพรป่าเต็งรัง 	สถาบันการศึกษา (มก.)	๒๕๖๐-๒๕๖๒	๑.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> ศึกษานิเวศวิทยาและการย้ายปลุกไลเคน <i>Parmotrema tinctorum</i> เพื่อผลิตสีย้อมผ้าไหม 	สถาบันการศึกษา (มร.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๑.๖๙
	๓.๒.๑.๒ ศึกษาเพื่อการพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้/ภูมิปัญญา	<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาส่งเสริมอาชีพจากการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนของสัตว์พื้นเมือง ผลิตเป็นสินค้าและบริการชุมชน ต่อยอดเป็นเชิงธุรกิจ 	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๒.๕๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		<ul style="list-style-type: none"> ศึกษาพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนจากทรัพยากรชีวภาพทางด้านปศุสัตว์เชิงพาณิชย์ 	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๒.๕๐
		<ul style="list-style-type: none"> โครงการพัฒนาแปลงไม้ผลเศรษฐกิจและไม้ดอกเขตหนาวที่มีศักยภาพบนภูทับเบิก สถานีวิจัยเพชรบูรณ์ 	สถาบันการศึกษา (มก.)	๒๕๖๐-๒๕๖๒	๑.๕๐
		<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาผลิตภัณฑ์จากราโลเคน 	สถาบันการศึกษา (มร.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๑.๒๙
	๓.๒.๑.๓ ส่งเสริมและสนับสนุนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีชีวภาพในอุตสาหกรรมต่างๆ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมการเกษตร รวมถึงการนำนวัตกรรมมาใช้ทดแทนการนำเข้าเทคโนโลยีจากต่างประเทศ	<ul style="list-style-type: none"> สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีชีวภาพเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมการพัฒนาชีววิทย์ปราบศัตรูพืช 	วท. (สวทช. ศช.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๘.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> วิจัยพัฒนาและประยุกต์ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรจุลินทรีย์ที่มีประโยชน์ในการจัดการโรคพืช ศัตรูพืชและส่งเสริมการเจริญเติบโตพืช 	สถาบันการศึกษา (มก.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๖.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> การศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพของสารสีในกลุ่มแคโรทีนอยด์ชนิดที่มีค่าเชิงเศรษฐกิจในสิ่งมีชีวิตกลุ่มจุลชีพสาหร่ายและพืชพรรณไม้น้ำที่มีอยู่ในระบบนิเวศทะเลและชายฝั่ง และการประยุกต์ใช้เป็นเคมีภัณฑ์และผลิตภัณฑ์ในครัวเรือน 	สถาบันการศึกษา (มก.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๔.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> ผลิตกระป๋องลูกผสมกระป๋องปลักและกระป๋องนมด้วยเทคโนโลยีชีวภาพ 	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๑๕.๕๐
๓.๒.๒ เสริมสร้างสมรรถนะในการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ	๓.๒.๒.๑ ศึกษากลไกและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ	<ul style="list-style-type: none"> พัฒนากฎหมายสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ 	ทส. (สพภ.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๒.๕๐
		<ul style="list-style-type: none"> การรวบรวม วิเคราะห์งานวิจัยหรือด้านกฎหมาย (ด้านความหลากหลายทางชีวภาพและทรัพยากรพันธุกรรม ข้อกฎหมายหรือการทำแผนที่สิทธิบัตร) 	ทส. (สพภ.)	๒๕๖๐-๒๕๖๔	๕.๐๐